

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 33545

ЗИМОВИЙ ПОХІД ВАСИЛЯ СОВЕНКА

6 грудня виповнюється 100 р. від початку Зимового походу Армії УНР під проводом легендарного командарма Михайла Омеляновича-Павленка. Перший зимовий похід – це наша гордість, наше надбання. Кожен українець мусить про нього знати, бо цей переможний похід дає нам підстави для самоповаги, радості та гордості. Пропонуємо читачам “Незборимої нації” уривок із книги “Батькам скажеш, що був чесний”

Одним з важливих джерел до історії Першого зимового походу Армії УНР став “Доклад Головному Отаману Військ Української Народної Республіки Симону Петлюрі та Голові Ради Народніх Міністрів”, написаний у Вінниці 4 червня 1920 р. Василем Совенком. У документі відображено хід зимової кампанії 1919 – 1920-х рр. Армії УНР і настрої селянства. Довідь написано несторонньо, емоційно, навіть палко...

6 грудня 1919 р. в Чорторії на військовій нараді Ісак Мазепа призначив Василя Совенка політичним референтом уряду УНР “при Запорізьському війську”, тобто представником уряду при Запорозькій дивізії. Того ж дня армія під командуванням Михайла Омеляновича-Павленка вирушила в запілля Добровольчої армії.

“Селянство нас зустрічало з великою радістю і допомагало, – свідчив Василь Совенко. – По власній ініціативі робило розвідку в ворожих містах розташування і давало іноді напевно цінний матеріал. До большевиків ставилося негативно. З сумом нас проводжало, коли ми виходили, не залишаючи після себе влади...”

У м. Липовці було надруковано декілька відозв до населення. Текст, очевидно, написав Василь Совенко. “Головною темою відозв було, – читаємо у зверненні, – Самостійність Української Народньої Республіки і коротко, безпристрасно пояснювалося селянству, де шукати свого щастя і яким шляхом треба йти, аби скоріше знайти його. Твердо говорилося, що на Україні будемо ми і тільки ми, а не москалі чи інші сусіди. Відозви склалися чисто народньою мовою так, що все розуміли гарезд, і відозви дали дуже гарні результати”.

У районі П’ятигори – Животів – Жашків наше військо стало на триденний відпочинок. Василь Совенко одразу взявся скликати сільські сходи.

Якраз через Ставище і Жашків відступала з Києва денікінська армія. У Жашкові денікінці наскочили на наш санітарний обоз із хворими козаками. Розправилися з ними в нелюдський спосіб: “відрізували вуха, носи, руки, ноги, рубали лежачих хворих козаків, у яких була висока температура і крізіс хвороби”, – писав Василь Совенко. Свідками цього стали працівники жашківської лікарні та селяни. Побачивши наш роз’їзд, росіяни “позорно утікли”, все ж нелюдів перехопили партизани і порубали на шматки, “тільки щасливцям удалось сховатися в лісах”.

У Ставище Василь Совенко направився із сотнею полку Чорних запорожців, яка мала завдання “освітлення місцевості”. Сотню очолив командир полку Дяченко. Значить, сотня мала завдання здійснити розвідку боем. Такий уже був Петро Дяченко! Без бою свого життя не мислив.

У містечку якраз був ярмарок. Ворог нападу не сподівався, тож тільки в останню мить почав бити з кулемета. Але було вже пізно. Півсотня вдерлася до містечка в кінному шикі. На жаль, в атаці було забито одного з найкращих козаків – бунчужного Івана Дубину з Лохвицького повіту. “Розлючені козаки перерубали кулеметників, дісталось і добровольцям, які під-

скочили під шаблю”. Серед трофеїв – три важкі кулемети, 30 возів із майном, 40 офіцерів, їхні жінки та два десятки рядових.

Раптом на майдан, де господарювали козаки, в’їхало авто. Зорієнтувавшись, чия влада в містечку, водій натиснув на газ. Петро Дяченко з півдесятком козаків кинувся в погоню. Могутня англо-дончанка командира на ста метрах переганяла зайця. Отож відстань між ним та автомобілем швидко скорочувалася. Сотник уже намірився вистріляти в машину весь магазин свого браунінга. Та в кюбелі раптом відірвалася підкова. Впавши на повному скаку, Петро Дяченко “розвалив собі голову”. Кров змішалася з болотом. “На скору руку перев’язали якоюсь шматкою – бинтів в Українській армії не було”. А в машині, що сховалася в тумані, вгамовував серцебиття “недавній завойовник Києва” Микола Бредов... Учасником цієї пригоди став і Василь Совенко.

У цей день Чорні запорожці полонили всю “стражу” Київського повіту разом з начальником “і часть Стражі Сквирського повіту”. Для денікінців, які перебували в глибокому запіллі, арешт виявився настільки несподіваним, що вони довго не могли второпати, хто їх заарештував – комуністи, махновці чи місцеві повстанці. Вони не знали навіть, як звертатися до нових господарів. Коли ж їм пояснили що до чого, полонені тільки розвели руками: – Так Української же армії нет... Нам гаварілі, что ана разгромлена, а Петлюра убит...

З Уманського повіту Василь Совенко разом з полком Чорних запорожців вирушив на Балтчину, а пізніше – у Богопіль та Голту. Тут чорні виявили частину денікінців, винну в кривавій розправі над хворими козаками в Жашкові. У цьому бою чорні “в полон нікого не брали”.

Побував Совенко і на Чигиринщині, неподалік Медведівки, а тоді разом з армією по льоду перейшов Дніпро. У Золотоніському повіті скликав волосні сходи. Розповідав селянам “про те, що трапилося”, радив “як треба триматися,

аби скоріше позбавитися ворогів України”. Читав лекції на тему “Що значить Самостійна Україна”. Справляли вони на селян Лівобережжя “велике вражіння”. Селяни у відповідь з гордістю заявляли, що вони “не визнали большевиків і не дали і не дадуть ні одного козака в червону армію”.

Оскільки мости через Дніпро були зруйновані, треба було поспішати перейти кріюго на правий берег – на Чигиринщину. Василь Совенко мав щастя побувати в Холодному Яру та стати учасником панахиди в Мотриному монастирі за померлими і загиблими в Зимовому поході козаками та старшинами.

У середині квітня Василь Совенко взяв участь у бою за м. Вознесенськ. Перемога над большевиками піднесла дух війська “на таку висоту, що для нас уже не було рівного ворога”. Якщо перед боем кожен козак мав тільки по 3 – 4 набойі, то тепер кожен курінь, свідчив Совенко, мав по 50 – 60 тисяч набойів. “Обличчя у всіх були веселі. Тільки й було чути між козаками та старшинами: “От тепер ми покажемо комуністам, хто краще б’ється”.

Та вже показали! Ось свідчення В. Совенка: “Одних тільки сабельних трупів [більшовиків] поховано 280, а так забито чоловік 400”. З нашого боку – “два забитих козаки і ранено чоловік п’ять”.

За 180 днів українська армія здолала понад 2500 верст, звела понад 50 боїв, із них лише кілька невдалих. А на початку травня 1920 р. під час прориву фронту 14-ї советської армії кількість боїв була така велика, що їх ніхто вже не порахує.

Зимовий похід завершився швидко: 6 травня в районі Ямполья зустрілися роз’їзди полку Чорних запорожців, які йшли зі сходу, і 2-го кінного полку Михайла Фролова, який насувався із заходу. Таким чином з’єдналися дві українські армії. Радості не було меж. “Дух армії піднявся, настрої неописуєми. Не дивлячись на страшну втому, армія знову готова йти на ворога...” – згадував політичний референт УНР Совенко.

Прод. на 2 стор.

НА ПОШАНУ ЧИЖЕВСЬКИХ

У Гадячі на фасаді будівлі фінансового управління районної державної адміністрації встановлено меморіальну дошку Павлові, Григорію та Миколі Чижевським.

Павло Чижевський – член Центральної Ради та екзильного уряду УНР у Тарнові, його сини – старшини Армії УНР. Григорій Чижевський – полковник, лицар Залізного хреста, начальник артилерії УПА під час Другого зимового походу. Микола Чижевський – підполковник Армії УНР, учасник Першого і Другого зимових походів Армії УНР, професор металургії у Кракові.

Слово про видатних земляків присвятили 1-й заступник голови

Гадяцької РДА Сергій Бондаренко, начальник фінансового управління РДА Оксана Кулик, сотник Історичного товариства “Чорні запорожці” Роман Боровик, а онук Григорія Чижевського Роберт Чижевський висловив подяку місцевій громаді за увічнення пам’яті його рідних. Освятив меморіальну дошку протоієрей Олег Пограничний.

На пошану родини Чижевських співав народний артист України кобзар Тарас Компаніченко.

Валентина ШЕМЧУК, за-служений працівник культури України

УЧЕХІЇ ВІДНОВИЛИ ПАМ’ЯТНИК

Пам’ятник на Центральному кладовищі м. Брно поставили у листопаді 1923 року. Тут поховано 154 українських вояків, учасників Першої світової війни та польсько-української війни. Реставрацію меморіалу ініціювало посольство

України у співпраці з громадською організацією “Українська ініціатива Південної Моравії” та мерією Брно.

На відкритті був присутній посол України в Чехії Євген Перейбініс.

СЛАВА ДМИТРОВІ ПАЛІЇВУ!

1 листопада 2019 р. в м. Калущі урочисто відкрили меморіальну дошку одному з організаторів Листопадового Зриву 1918 року у Львові, офіцерові УСС та УГА, організатору дивізії “Галичина” Дмитрові Паліїву. Під звуки державного гімну трикратно прозвучали постріли в пам’ять Дмитра Паліїва. Освятили дошку священнослужителі.

З вітальним словом виступила 1-й заступник міського голови Галина Романко. Перегорнув важливі сторінки історії проголошення ЗУНР та життєвого шляху яскравої особистості к. і. н. Ігор Ільницький.

Ініціатори встановлення меморіальної дошки – голова проводу Українського націоналістичного руху Дмитро Жекало, члени організації Роман Король та Ігор Ільницький. Виготівив її член Національної спілки художників України та Історичного клубу “Холодний Яр” скульптор Ігор Семак.

Незабутньому Дмитрові Паліїву тричі: слава, слава, слава!

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ

ТРАДИЦІЇ РІДНОЇ МОВИ

Червнем 1886 року датовано відкритий лист українського мовознавця та етнографа Костянтина Михальчука до російського мовознавця Олександра Пипіна з приводу статті останнього “Суперечка між Південцями та Північанами”, надрукованої в часописі “Вісник Європи”.

Кость Михальчук писав: “Той факт, що російська мова завоювала у нас пануюче становище і стала єдиним рушієм вищої освіченості, сам по собі фактично не може бути достатнім доказом на користь її дійсних переваг і найбільшої придатності для культури порівняно із пригнобленими нею наріччями – якщо походження цього факту розглядати у зв’язку з державними прерогативами, якими російська мова, як відомо, надзвичайно широко і нерозбірливо користувалась у боротьбі зі своїми конкурентами...”

Історія добре знає, які заходи були вжиті у нас для придушення будь-якої конкуренції з цією мовою місцевих наріч... За таких умов неприродно було б дивуватися успіхам російської мови у провінції, та особливо в Малоросії; а тим паче – гордитися цими успіхами... Малоросійська мова і література і взагалі малоросійська народність, незважаючи на всі зусилля свого могутнього у культурному і політичному вимірах противника, – не підписали і, найімовірніше, ніколи не підпишуть собі смертного вирок. За це руючуться їхні безсмертні традиції і нескінченні живі сили у народі, що нестримно прагнуть, оминаючи всі перешкоди, розвивати свою рідну мову, літературу і мистецтво”.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ
Centre for Russian Studies

до дня української армії

100-РІЧЧЯ ПЕРШОГО ЗИМОВОГО ПОХОДУ АРМІЇ УНР

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ТА ВШАНУВАННЯ ЙОГО УЧАСНИКА – МИХАЙЛА СИНІЛЬНИКА (СИНЕЛЬНИКА), ЛИЦАРЯ ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА

6 грудня 17:00

ОБУХІВ

вул. Мелітинська, 1.
Народний історико-культурний центр
(прийматиме хол. універсалу в центрі міста)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГ

РОМАН КОВАЛЬ
“Батькам скажеш, що був чесний”

МАРКО МЕЛЬНИК
“Жадання фронту”

Холодний Яр
Історичний клуб

Міжнародний
Марка Мельника

ЗИМОВИЙ ПОХІД... “БАЖАЮ ВІДВАГИ ЖИТИ ЧЕСНО”

Поч. на 1 стор.

Закінчуючи звіт про Зимовий похід Головному отаману, Василь Совенко висловив думки народу, які чув під час рейду Правобережною і Лівобережною Україною: “[Всі] чекають твердої влади, – писав він, – безпартійної, з відомих громадських діячів, людей чесних і щирих синів свого народу. (...) Неукраїнські культурні фахові сили повинні бути використані Урядом лише як фаховий елемент, не віддаючи в його руки відповідальних, державного значення, посад. (...) Тяжко повинні бути покарані зрадники і казнокради. Поява цих людей на відповідальних посадах може підірвати довіря народу. (...) Урядом повинна бути звернена в першу чергу увага на ті сім’ї, батьки чи брати яких поклали свої голови в боротьбі за незалежність. (...) Для цього повинна бути утворена окрема комісія, яка б подбала і про

ДАНИЛО ДЕРМЕДВІДЬ

Дня 23 грудня 1937 помер у Брні Данило Дермедвідь – інж. архитект, родом з Катеринославщини, звінсий український патріот, що відзначався своєю дуже чутливою, тихою та скромною вдачею.

Як учень гімназії був мобілізований в Катеринославі большевиками, від них втік до Січових стрільців і як підстаршина брав участь у багатьох боях, в яких не раз відзначився. Попавши до польського полону, перейшов до українського табору в Вадовицях. Звідси з кількома товаришами перейшов до Ч.С.Р., де в Подебрадах закінчив

«ПОДЕБРАДСЬКИЙ ПОЛК»

САМІЙ - ЛЕНКО Степан Сергійович (15.12.1896, село Валки Прилуцького пов., тепер Чернігівської обл. – 20.04.1990, США). Військовий і громадський діяч, педагог, інженер; комендант автопанцерника “Тайдамака” 1-го автопанцерного дивізіону військ Центральної Ради (з осені 1917), командир кулем. сотні Богданівського куреня Запорозького загону (10.02.1918), командир кулем. сотні 1-го Запорозького полку (з 12.03.1918), командир кулем. сотні та куреня (1919) 4-го Запорозького полку ім. Богдана Хмельницького, командир кулем. сотні 1-го кінного полку Чорних запорожців (1920 – 1923), нач. школи підстаршин кінного полку Чорних запорожців (т. Вадовичі, 1921); звання – підполковник Армії УНР, полковник (24.04.1950). Лицар Залізного хреста Армії УНР.

РОЗНАТОВСЬКИЙ Микола Юрійович (1.12.1892, місто Глухів Чернігівської губ., тепер Сумської обл., за ін. даними в с. Ховзанці – 17.02.1973, місто Детройт, США). Військовий і громадський діяч, інженер-економіст (9.03.1929); слідчий 3-ї Залізної дивізії Армії УНР (1920), член Українського нар. союзу (США); звання – хорунжий Армії Української Держави та поручник Армії УНР (на еміграції). Закінчив екон. відділ екон.-кооп. ф-ту УГА в Подебрадах (1923 – 16.06.1928).

ТАТАРУЛЯ (ТАТАРУЛІВ, ТАТАРУЛЄВ) Микола Іванович (14.12.1884, посад Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ., тепер у межах м. Кременчука Полтавської обл. – 3.12.1936, Шатобло, Франція). Військовий і громадський діяч; пом. нач. мобілізаційно-призовного відділу (19.03.1920), нач. 1-го відділу Мобілізаційного упр. Головного мобілізаційно-персонального упр. Військового міністерства (1921), уповноважений Т-ва бувших вояків Армії УНР та керівник філії в м. Шалетті (Франція), член редакції ж. “Гуртуймося”; звання – полковник Армії УНР (24.06.1920). Його ім’я є на збірному пам’ятникові українським емігрантам у м. Візент-Шателі на православному цвинтарі.

відновлення могил загиблих. (...) Для пошани загиблих мусить бути призначений день Загальної Всеукраїнської Скорботи...”. Надії народу досі не втілено. Немає твердої української влади, сформованої “з відомих громадських діячів, людей чесних і щирих синів свого народу”. Державного значення посади віддано в руки національних меншин. Не покарані зрадники і злодії. Поява цих людей на відповідальних посадах підірвала довіря народу... Ми мусимо здійснити мрію-вимогу наших пращів: герої українсько-російської війни 1917 – 1920-х років мусять бути вшановані! Для цього ми повинні вибороти Українську Україну.

Роман КОВАЛЬ, Владислав КАРПЕНКО, Юрій ЮЗИЧ

Малюнок Леоніда Перфецького

матуральні курси та перейшов до Брна на студії архітектури. Погане здоров’я й тяжке еміграційне життя передчасно вирвало з поміж нас доброго товариша та борця за волю України. Похований Данило Дермедвідь на Центральному цвинтарі дня 27.XII.1937.

Дж.: Єдність. Орган Української Самостійної Соборницько-Державної думки. – Видає та редагує Т. Монюк. – Брно, січень, 1938. – Рік вид. II. – Ч. I (3). – С. 39. – На правах рукопису.

РИМАРЕНКО Євген Якович (7.12.1892, м. Каховка Дніпровського пов. Таврійської губ., тепер Херсонської обл. – після 1936). Військовий, повстанець; командир 3-ї сотні 3-го кінного Житомирського полку армії Української Держави (з 30.04.1918), в. о. нач. штабу 2-ї Волинської дивізії (6.12.1918 – 21.01.1919), старшина для доручень операт. відділу штабу армії (30.08. – 26.11.1919), булавний старшина для доручень при уповноваженому уряді УНР при Головній команді Війська Польсь. (з 1.07.1920); звання – сотник Армії УНР.

СЕРДЮК Данило Дмитрович (9.12.1898, с. Бреусівка, Кобеляцького пов. Полтавської губ., тепер Козельщинський р-н Полтавської обл. – 6.05.1971, м. Трентон, шт. Нью-Джерсі, США). Військовий, освітній і пластовий діяч, просвітнянин, інженер-агроном (21.05.1927); лектор-бібліотекар та інструктор позашкільної освіти культурно-освітнього відділу Кобеляцької земської упр. (до 08.1919); звання – хорунжий артилерії Армії УНР, поручник (на еміграції). Закінчив агр. відділ агр.-ліс. ф-ту УГА в Подебрадах (21.05.1927).

ЯРЕМЕНКО Олександр (21.12.1899, м. Ногайськ, Таврія, тепер м. Приморськ Запорізької обл. – 5.06.1971, Братислава, Словаччина). Просвітнянин, співак, повстанець, військовий і громадський діяч, інженер-агроном (26.05.1928); секретар Бердянської української середньошкільної громади (1918 – 04.1919); звання – козак 3-го кінного полку Армії УНР, юнак Спільної юнацької школи, хорунжий Армії УНР. Закінчив агр.-ліс. ф-т УГА в Подебрадах.

Роман КОВАЛЬ, Віктор МОРЕНЕЦЬ, Юрій ЮЗИЧ Біографії і світлина оприлюднюємо вперше. Ширше – у нашому виданні. Цифрова колоризація – Тарас Гладенький. Хто хоче допомогти у виданні цієї книжки, просимо переказувати кошти на рахунок відповідального секретаря видання Любова Васильови Криворот. Номер картки у ПриватБанку 4149 6293 8271 4780.

Зеновій Красівський – багатолітній учасник Національно-визвольної війни, яка точиться далі. 26 років він був позбавлений волі. У Володимирському централі Красівський зрозумів, що єдиний метод боротьби, який у нього, обезвладненого, залишився, – це поетичне слово. І він викував свою поезію. Перше видання “Невольницьких плачів” вийшло 1984 року у Брюсселі, коли Красівський перебував на заслання в Тюменській області. 2-ге видання здійснила редакція газети “Незборима нація” по смерті автора. Книга вийшла коштом лікаря Анатолія Сопільника, згодом члена Національної спілки письменників України. Промотором і літературним редактором виступив сл. пам. поет Микола Самійленко, учасник Визвольної боротьби, політв’язень.

На презентації збірки поезій “Невольницькі плачі”, яку видає газета “Незборима нація” (1995), у березні 1996 р. у Спільці письменників промовляли Ярослав Дашкевич, Левко Лук’яненко, Євген Сверстюк, виступали народні артисти України Галина Яблонська, Павло Громенко, поети Микола Самійленко та Анатолій Сопільник, учасник Визвольної боротьби чеченського народу Максуд Хужбаров. Співав кобзар Віктор Лісовол. Приїхали земляки Зеновія Красівського з Долинського району на чолі із заступником голови Івано-Франківської ОДА Миколою Кравцівим та головою Долинської РДА Василем Кошином, а також директором музею Зеновія Красівського савною Ольгою Витвицькою. Вони значною мірою і створили свято, яке тут вирувало.

На тому вечорі Олександр Черненко співав пісні до слова Зеновія Красівського.

Третє і четверте видання “Невольницьких плачів” побачили світ того ж 1995 року: у Львові та Коломиї. П’яте видання ініціював і профінансував київський інженер Андрій Жованик, учасник Визвольної боротьби з кінця 1980-х років у лавах СНУМу і дотепер – як доброволець “Правого сектору”, “Карпатської Січі” й інших бойових формацій українського народу. Видав збірку Історичний клуб “Холодний Яр”.

І ось 12 листопада 2019 р. в Національний спільці письменників України відбувся вечір пам’яті Зеновія Красівського – з нагоди його 90-ліття.

“Подорожуючи автомобілем Карпатами з Панасом Заливахою, Красівський казав: «Глянь, Панасе, яка краса, яка гарна наша Україна! Нумо посидимо, поспідаємо на нашій землі та надивимось на Богу красу рідного краю. Не віддадуть окупанти його без бою», – розпочав вечір Роман Коваль. – Так і сталося. Своєї України – національної, Шевченкової – ми не відвоювали й досі... А зараз нехай повіє духом Карпат. Нехай гуцул Василь Паланюк ушанує бойка Зеновія рідними мелодіями”.

І задзвеніли-заспівали-загнали цимбали Василя Паланюка.

І наші серця усміхнулися, зраділи.

Почув би їх Красівський, і його б серце відкрилося...

У березні 1996 р. видавець “Невольницьких плачів” Анатолій Сопільник, лікар з Маріуполя, сказав

ГОЛОСИ НАШИХ РІДНИХ

Торік у грудні з братом Андрієм почали згадувати, як наші батьки півстоліття тому говорили з нами, тоді дітьми. І раптом ожили наші батьки, наші бабуся й дідусь. Ми ніби почули їхні голоси. Як прикро, що в нашій мові нема багатьох слів, якими до нас зверталися мама і тато, бабуся і дідусь!

Пропоную читачам “Незборимої нації” згадати, як у дитинстві з вами розмовляли батьки. І написати до редакції газети “Незборима нація”. А поки пригадаємо, як говорив Микола Федотович Коваль, 1918 р. нар., із с. Гореничів, що під Києвом.

СІНАМ. Не знаєш – не кажи, а знаєш – мовчи!

Цілься влучно і не схибиш! Вставай із-за столу трошки голодним.

Не показуй собакам, що ти їх боїшся.

Дурню завжди все ясно. Пестили-пестили та й розбестили.

Була цяця – стала паця. Скільки мов знаєш, стільки голів у тебе є.

Романе, стукай у всі двері, навіть якщо тобі не відчиняють.

Усі, хто мав право мене повчати, вже померли.

про поезію Красівського: “Кожна літера його вірша – січовий стрілець, кожний рядок – шеренга незламних патріотів, а кожен вірш – загін месників, визволителів України”.

На підтвердження цих слів поети Василь Ковтун, Владлен Ковтун і кобзар Тарас Силенко прочитали вірші Красівського (“Народе мій, прийми мої плачі”, “Тамлет”, “Мій хлопчику”), а народна артистка України Галина Яблонська продекламувала післямову Красівського “І ворог посів нашу землю”: “І ворог посів нашу землю. І було його як трави та листу. І не було куди дітиса на рідній землі. Одних вороги вбивали, інших кидали в тюрми, ще інших ешелонами вивозили на сибіри на явну загибель. І не видко було просвітку. Трембітали трембіти над убієними, і вили пси, сповіщаючи смерть. У тому часі довелось і мені, незрілому літамі, разом із братами піти в ніч, з якої, відчувалося, вороття не було. І ходили ми таємними стежками, губилися під покровом секретності від села до села, від кичери до кичери, і годували нас голод, і хоронили нас земля. Нас приймали по хатах, не засвічуючи ліхтарень, за нами гналися, стріляли, нас убивали, а наші трупи звозили до районів і виставляли на глум по смітниках. І хто міг, той плакав, а решта, зціпивши зуби, мовчали і не признавалися навіть до своїх синів – такий був страх великий і жорстокий”.

Високо оцінили поезію Зеновія Красівського голова НСПУ Михайло Сидоржевський, редактор газети “Шлях перемоги” Віктор Рог, видавець Марко Мельник, поети Василь Ковтун та Владлен Ковтун.

Тарас Силенко проспівав пісню “Останній двобій” на слова Зеновія Красівського та пісню УПА “Рідну землю боронити йшли дорослі і юнацтво”.

Теплим словом вшанували Красівського його товариші Юрій Шухевич та Орина Сокульська (сестра о. Ярослава Лесіва), голова ОУН(м) Богдан Червак, командир ОДЧ “Карпатська Січ” Олег Куцин, лідер фракції ВО “Свобода” в Києві Юрко Сиротюк та письменниця Лариса Ніцой.

Прийшли на вечір пам’яті політв’язні Василь Овсієнко та Йосип Зісельс, режисер Олександр Рябокрис, ветерани українсько-російської війни Андрій Жованик та Антон Пухніченко, діячі ОУН Андрій Гайдамаха і Тарас Рондзистий, голова МНК Соломія Фаріон,

заслужений діяч науки і техніки України Сергій Здіорук, громадські діячі Євген Лупаков, Андрій Ніцой, Георгій Лук’яничук та Сергій Жижко, прес-секретар В’ячеслава Чорновола Дмитро Пономарчук, вдова героя Небесної Сотні Тамара Швець і ще близько сотні гідних українців, серед яких і члени Історичного клубу “Холодний Яр” Ігор Гавришишин, редактор газети “Культура і життя” Євген Букет, Люба Криворот, Оксана Герасим’юк, Михайло Горловий, Віктор Радіонов та Анатолій Зборовський.

Було продемонстровано документальний фільм про Зеновія Красівського

Завершив вечір Роман Коваль словами Зеновія Красівського, зверненими до нього, а фактично до кожного з нас: “Бажаю відваги жити чесно”.

Слава борцям за волю України! Слава Україні!

Історичний клуб “Холодний Яр”

На світліні Олександра Вакулєнка – Галина Яблонська читає післямову Зеновія Красівського до “Невольницьких плачів”.

Зеновію Красівському

Я не соромлюсь, що тебе не знав, Не чув твій плач і як дзвенять кайдани. Ти був зі мною в полум’ї заграє, Ти вів мене на поклики Майдану.

Я не соромлюсь за своїх братів, Що меч твій гострий підняли до бою. Ти йшов між них, бо так того хотів, І кожен крок їх повнився тобою.

Я не соромлюсь і за свій народ, В яким воскресла мова солов’їна, А ми й жагучій волі до свобод З тобою разом не зігнув коліна.

Лишень у тім я докір твій прийму І совість оголю, як перед Богом, Що все ніяк не зрушило тюрму І до сих пір не славим Перемогу.

Та стихнуть все ж невольницькі плачі, І зійде нам з небес твоя ознака, А ми й тоді не зачохлим мечі, Щоб поміж нас ніхто уже не плакав.

І знай, мій брате, що у тій борні Нас, як колись, не візьмуть поодиноці. І достеменно бачиться мені – Ще запанують в хаті українці!

Василь КОВТУН 12 листопада 2019 р.

Тхір подавив курей. Тхір – великий розбишака! Ціось кінь оком косить. Пес кошлатий. Цуцена прибилося. Оклгав песик. Кумедний ведмедик. Що Сірко, за ціпком сучив?

ПРО ЛЮДЕЙ. Сердешний, неборака, бідолаха. Литки голі (такий бідний, що й штанів нема). Шпінгалет (на невисокого зростом). Шмаркач, шкет, шибздик. А у неї бісики в очах. Ну й пика в чоловіка: у двері не влезить! Та в нього на лобі написано: лобуряка! Вона така хвойда. Чоловік і жона – одна сатана. А мати жони – дві сатани. Що, пороку забракло? (що, злякався?)

Друзі, збережімо мову наших батьків! Пишіть про своїх дорогих людей, згадайте як вони розмовляли.

(далі буде)

Роман КОВАЛЬ Київ

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

ІСТОРИЧНИЙ КЛУБ “ХОЛОДНИЙ ЯР” НАГАДУЄ ПРО ЮВІЛЕЇ

2 грудня 1959 р. помер Олександр ГРЕКІВ, головнокомандувач УГА, військовий міністр УНР.

6 грудня 1919 р. розпочався Перший зимовий похід Армії УНР під проводом Михайла ОМЕЛЯНОВИЧА-ПАВЛЕНКА.

6 грудня 1964 р. помер Ростислав-Едмунд БЛАС, полковий лікар УГА.

8 грудня 2014 р. загинув Віктор ЛАВРЕНЧУК, боєць 1-ї танкової бригади ЗСУ, член ВО “Свобода”. Лицар ордена “За мужність” III ст. (посмертно).

12 грудня 2014 р. загинули Ігор БЕЛОШИЙЦЬКИЙ-“БЕЛАЗ” та Ігор СЛИВКА-“ТИХИЙ”, добровольці полку “Азов”, учасники Національної революції 2013 – 2014 рр. Лицарі ордену “За мужність” III ст. (посмертно).

13 грудня 1864 р. народився Віктор ЗЕЛІНСЬКИЙ, командир 1-ї Синьої дивізії, генерал-полковник Армії УНР.

13 грудня 1919 р. денікінці вбили Саву ДЬЯКОВА, отамана Вільного козацтва, учасника українізації Чорноморського флоту Росії.

13 грудня 1939 р. народився Сергій БАБИЧ, багатолітній політв’язень.

13 грудня 1994 р. народився Максим ЯРОВЕЦЬ-“СКИФ”, командир роти глибинної розвідки 130-го Окремого розвідувального батальйону. Загинув 5 жовтня 2016 року.

15 грудня 1934 р. росіяни розстріляли 28 діячів української культури, зокрема письменників Олександра ВЛИЗЬКА та Григорія СТРИЛЬЦЯ-“КОСИНКУ”, козака Дніпровської повстанської дивізії отамана Зеленого.

16 грудня 1964 р. народився Леонід СМОЛІНСЬКИЙ-“КАПІТАН”, боєць ДУК “Правий сектор”. Загинув 12 серпня 2014 року.

17 грудня 1954 р. помер Стефан КОТИЛЬ, отаман (майор) УГА, командир 30-го полку дивізії “Галичина”.

17 грудня 1989 р. народився Валерій ЄГОРОВ, старший навідник мінометного розрахунку 1-ї Окремої танкової бригади (2014), ко-

мандир розвідувального відділення розвідувального взводу 57-ї ОМБр ЗСУ. Загинув 19 лютого 2018 року.

17 грудня 2014 р. померла Стефанія ШАБАТУРА, активістка Української гелсінської групи, багаторічний політв’язень російських таборів, художниця, килимарка.

18 грудня 1969 р. народився В’ячеслав ОТРИШКО, вояк 42-го батальйону територіальної оборони 57-ї моторизованої бригади. Лицар ордена “За мужність” III ст. (посмертно).

18 грудня 2014 р. загинув Сергій ОВРАШКО, учасник Революції Гідності, командир розвідувальної роти батальйону “Айдар” (з 2014). Лицар ордена “За мужність” III ст. (посмертно).

18 грудня 2014 р. загинув Олександр ГРИГОЛАНОВИЧ-“ЧУЖИЙ”, грузинський доброволець батальйону “Айдар”.

20 грудня 1894 р. (ст. ст., 2 січня 1895 р. н. ст.) народився Данило ЛИМАРЕНКО, повстанський отаман, сотник 2-ї сотні 6-го куреня Низових запорожців 1-ї Запорозької дивізії, підполковник Армії УНР, інженер-геодезист.

20 грудня 1974 р. народився Василь СЛІПАК-“МІФ”, боєць ДУК “Правий сектор”, соліст Паризької опери. Герой України з удостоєнням “Золотої Зірки” (посмертно).

20 грудня 2016 року загинув Олександр Вінарський, боєць 24-ї ОМБр, лицар ордена “За мужність” III ст.

22 грудня 1944 р. в бою з червоними загинув Йосип ПОЗИЧАНЮК-“ШАВЛЮК”, “ШУГАЙ”, письменник, член Проводу ОУН, полковник УПА, політичний керівник УПА, голова Бюро інформації УГВР.

23 грудня 1979 р. померла Галина ДИДИК, член ОУН від 1935 року, зв’язкова Головного проводу ОУН (від 1944) і Головного командування УПА Романа Шухевича (від 03.1945), лицар Бронзового хреста заслуги (1945), лицар Срібного хреста заслуги (1947), багаторічний політв’язень російських таборів.

24 грудня 1899 р. народився Микола БІЛОУС, співробітник політич-

ного відділу Катеринославського вільно-козацького повстанського коша, інженер-агроном.

25 грудня 2014 р. загинули начальник розвідки 28-ї ОМБ Олександр КУШНІРУК і Валерій ЛІСНИК, командир відділення розвідувальної роти 28-ї ОМБр.

25 грудня 2014 р. загинув Петро АНДРУНИК, військовослужбовець Національної гвардії України.

26 грудня 1994 р. народився Святослав ГОРБЕНКО-“СКЕЛЬД”, боєць ДУК “Правий сектор”. Загинув під час оборони Донецького аеропорту.

27 грудня 1974 р. помер Юрко КОНОНІВ, сотник Армії УНР, актор, режисер і директор Українського театру ім. І. Франка (Станіславів, 1941), майор 2-ї бригади 2-ї Української дивізії УНА (поч. 1945).

28 грудня 1979 р. помер Іван ПОДІЮК, січовий стрілець, поручник УГА, лікар.

28 грудня 2014 р. загинув вояк батальйону “Азов” Дмитро АСТРАКОВ-“ВІСНАМ”.

29 грудня 1724 р. в московській неволі загинув Павло ПОЛУБОТОК, наказний гетьман Війська Запорозького.

29 грудня 1964 р. помер Михайло ЄЛЬНИКІВ (ЄЛЬНІКОВ), учасник Першого зимового походу, лицар ордена Залізного хреста, інженер.

29 грудня 1979 р. помер Гнат ЗАПАДНЮК, учасник Першого зимового походу Армії УНР, автор стрілецької пісні “То не грім загірмів”, доктор ветеринарних наук.

29 грудня 2014 р. загинув Олексій ДУРМАСЕНКО-“ДИНАМО”, учасник Євромайдану, вояк 93-ї ОМБр.

29 грудня 2017 р. загинув Іван ШЕЛЕНГОВИЧ, вояк 25-ї Окремої повітрянодесантної бригади.

30 грудня 1984 р. помер Ларго ЗОЗУЛЯ, поручник Армії УНР, інженер. До української армії пішов добровольцем у 16 років.

31 грудня 1984 р. Олександр (Ганс) ПУЛЮЙ, січовий стрілець, хорунжий УГА та Армії УНР.

АНАТОЛІЙ ЗАБУЦЬКИЙ

11-річний хлопчина Анатолій Забучий з м. Куп’янська Харківської області.

Син дивізії “Галичина”. Батька Анатолія вивезли в Сибір, маму розстріляли більшовики, його шестирічна сестричка пропала безвісти. З 1943 р. перебував на Чорному морі, служив у флоті в Кустенартілері – береговій артилерії, де його прихистили німці.

Під час загальновійськової акції набору “тіви” на узбережжі Чорного моря юнгами й матросами ВМФ Німеччини стало чимало юнаків та неповнолітніх сиріт. Кожен з них трактувався як помічник морського флоту (Marinehelfer). Прийняли й Анатолія.

Після 9 місяців перебування на Чорному морі, поїхав з німецьким ескортом та українськими добровольцями у відпустку до Львова. Тут і зголосився в дивізію. Його відправили до Гайдягера, де вишколювали вояків дивізії “Галичина”.

Здобув ступінь роттенфірера за те, що допоміг вийти одній із частин

військ з оточення. На світлинці – Анатолій Забучий, вишкільний табір Нойгаммер, 1944 р. Де ти, друже?

МОЇ ЗУСТРІЧІ НА ФРОНТІ

2017 рік. Наталя Михайлівна Трофимчук, 58 років, санинструктор Майдану, на фронті з 2014 року. Про неї нам розповіли, як тільки ми приїхали. Незвичайна жінка, приклад для всіх бійців, хлопцям – як мати, лікує, підтримує, допомагає в усьому, навіть за дисципліною стежить. Їхали до неї на передову через поле неприбраних і засохлих соняшників, на якому стояли моторошні таблички “Обережно міни”. Як тільки я вийшла з машини, то побачила її здалеку. Я її ніби пізнала, ніби все життя знала. Ми побігли одна однієї назустріч із криком: “Майдан!” Обнялися як рідні люди. Враження дивовижне: охайна, акуратна, із

зачіскою, на нігтях манікюр – один ніготь жовтий, другий – блакитний, через один. Зайшли в її бліндаж. А там – розписна пічка! Це вона розписала її в петриківському стилі.

Поки я малювала портрет, вона розповідала про себе. Всі родичі в Криму. Після анексії взаєморозуміння з ними немає. Розповіла, що на війні бачила багато страшного, але ніколи не забуде, як 20 лютого 2014 р. в готель “Україна” принесли тяжкопораненого хлопчика, який агонізував. Йому вже не змогли допомогти... Коли його забрали, залишився його шарфик, і той шарфик вона ніяк не може забути, він весь час стоїть перед очима.

Ми плакали разом. Ця зустріч з дивовижною жінкою, справжньою берегинєю України, запала мені в душу. Дякую Вам, дорога Наталю Михайлівно! Низько вклоняюся за Ваше служіння Україні!

Марина СОЧЕНКО

РОСІЯ – ВОРОГ ЄВРОПИ

Росія ніколи не трактувала європейські народи як друзів чи рівноправних партнерів, вона бачила в них лише потенційних підлеглих.

Корифей російської думки Микола Данилевський вбачав коріння конфлікту Росія – Європа в тому, що Росія “занадто сильна і могутня”, щоб бути лише однією з європейських держав. Данилевський говорив, що Росія не може весь час “скорочуватися, сьезживатися”, “не давати простора своїм естевним стремлінням”, “умалювати себе”. Він настільки вірив, що “експансивна сила Росії значно більша, ніж у держав Європи”, настільки вірив у неминучість перемоги Росії у протиборстві з Європою, що заявляв будітмо “Європи взагалі ніякої нема, а є західний півострів Азії” (“Россия и Европа” (Москва, 1991)).

Боротьба Росії проти України є й боротьбою проти Європи. Дмитро Донцов у книзі “Підстави нашої політики” показав цей взаємозв’язок. Він писав: “Боротьба з українським козацьким панством у 18 віці, з українською церквою у 19 в., з українським селянством у 20 в. – це були лише перші етапи московського походу на Захід, дальшими були: боротьба з польськими панами у 1832 і 1861 рр., з польською церквою за Миколи II (...) а далі з європейським робітничим рухом (...) По кожній поразці України відчувала це в тій же хвилі Європа новим натиском на неї російського колючого, і навики: кожне ослаблення Європи, чи упадок Польщі, чи ослаблення Швеції або Туреччини, фатально відбивалося на Україні. Україна під опікою Москви – це Суворов у Варшаві, це донські казаки на площі Бастилії у Парижі, це Паскевич у Вілягоці, це Брусілов у Карпатях, це Будьонний на границях Румунії...”

Якщо Росія заволодіє Чорноморським флотом (написано в 1992 році – Ред.), то збереже підстави

реалізувати свою давню мрію опанувати Босфором і Дарданеллами і забезпечити собі вільний вихід у Середземне море та своє домінування на ньому. Якщо народи середземноморського басейну не хочуть завтра бачити на рейді своїх портів російських флібустерів, вони повинні сьогодні допомогти Україні зупинити російську експансію.

Згадаймо попередження ідеолога російської великодержавності Миколи Данилевського: “Рано чи пізно, хочемо чи не хочемо, але боротьба з Європою (чи, в крайньому разі, із значною її частиною) неминуха” (“Россия и Европа” (Москва, 1991)).

Уже не раз у ХХ ст. це пророцтво збувалося. І немає підстав сподіватися на його неактуальність сьогодні, оскільки перманентна війна з Європою викликана прагненням російської імперії невинно розширювати свій життєвий простір.

Порадив би європейським політикам переглянути твори російських авторитетів, засновників російських геополітичних доктрин, які сьогодні втілюють у життя нові покоління росіян.

Європейські політики мусять зрозуміти, що Україні та Європі – її занепад приведе до розквіту Європи. Посилання Росії спричинить занепад європейських народів.

І якщо Європа не розуміє цього, то “Росія завше буде свідомою кінцею боротьби зі своїм антагоністом...” (Дмитро Донцов).

Висновок прозорий: агресія Росії проти України є оголошенням війни Європі, відтак європейські народи життєво зацікавлені в постанні потужної Самостійної України, здатної стати бар’єром на шляху російської експансії.

Роман КОВАЛЬ
Київ, лютий 1992 р.
Малюнок Юрка Дрозда

ВЕЛЕТ ПРОКИДАЄТЬСЯ (СПОГАДИ З ЧАСІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ)

Українці мають право користуватись з прав людськості нарівні з іншими народами і вміють зброєю також боронити свою волю.

...1918 року вибухнуло повстання селян міст[е]чка Трипілля і околиць на Київщині, викликане окупацією різними військами України.

В одну ніч були винищені залози окупантських військ в самому Трипіллі і в околиць селах та міст[е]чках: Ржищеві, Черняхіві, Обухові і інших. Ранком з усіх кінців на трипільську площу вмаршували стрункими лавами, озброєні різноманітним зброєю, а деякі і зовсім без неї, і в різноманітному одязі, козачі сотні: Черняхівці, Обухівці, Васильківці і інші й інші. Трохи пізніше прибули з Лівобережжя Переяславці і Ворон[ь]ківці.

Великий майдан біля старезної церкви Введення тісно вставлений

лавами козаків. Перед церквою – широке підвищення, обставлене корогвами та синьо-жовтими стягами. Виступають промовці, які висвітлюють становище і завдання повстанців. Виступає улюбленець селян, вчитель і революціонер І. А. Гавриш (Іван Андрійович Гавриш – учитель Данила Терпила. – Ред.).

Говорить ініціатор і творець повстання, син селянина – колишнього чумака, вісімдесятилітнього столяра Іллі Терпила – Данило, якого в товаристві називали Зелений. Поява на коні перед вишуканими лавами козаків цієї кремезної й простої, як правда, людини викликає голосне, могутнє й довге: “Слава! Слава! Слава!” З його уст летять слова гарячі, як вогонь, короткі, як наказ. Промова триває недовго. І знову з тисячі уст голосне: “Слава!” Хмари шапок і рук метнули догори...

“Зеленого! Зеленого отаманом!” Мить – і тихо, як в могилі. Отаман швидко з’являється на трибуні. Прості і щирі слова вдячності за довір’я. “Я вишов з вас, і я буду ваш. І доки земля неситиме мене, не покину й не зраджу мій народ і Україну. Хай живе вільна Самостійна Українська Держава!” І знову тисячоголосе: “Слава! Слава!” Отаман клякає на коліна перед своїм батьком: “Тату мій, благословіть мене на велике й святе діло!”

Сивобородий батько отамана дякує народові за велику честь, що випала на долю його улюбленого сина. “Мого наймолодшого сина, що є в мене дорожчим від життя, для якого я жив, – віддаю Україні”. І поцілував сина в голову. “Благослови Боже тебе, сину, на ці великі подвиги, – перехрестив, – помагай вам Боже!” – і... старий заплакав.

Дванадцять священників служили молебень... нараз команда... і всі завмерли. Корогви і прапори схилилися донизу. Вгорі брєнів ворожий розвідувальний літак. За п’ять хвилин він зник. Голосно залунав на повні козачі груди український національний гімн. Козачі сотні виступили в похід – час не ждав. Так народився Дніпровський загін Українського вільного козацтва.

Так було і так буде. Справдяться слова великого пророка Т. Шевченка “Україна діждеться свого Вашингтона!”. І на трипільських горах знову маятима український блакитно-жовтий стяг свободи.

Іван ГАЙДАЙ
Дж.: “За волю!” – 1946. – № 4. – Червень. – Корнберг.
Публікація Віктора Рога

“Пливи, комуно...”

Вславився от. Зелений (...) тим, що тих большевиків, які попадали йому в полон, розстрілював, прив’язував на березі Дніпра їх трупи до зрубаних дубів, а на дубах – на прикріплених до них високих щоглах ставив напис: “Пливи, комуно, у Черкаси комуністам на ковбаси”, дуби з розстріляними большевиками відштовхував від берега й пускав за течією Дніпра до Черкас, які були в посіданні большевиків.

Дорошенковець Петро. В обіймах Республіки // Український робітник. – 1938. – Ч. 18. – 6 травня. – С. 3.

Публікація Юрія Юзича.
На світлинці – Михайло Горловий і створене ним погруддя отамана Зеленого. Село Щербанівка

ГЕРОЇЧНІ БРАТИ ЛАЩЕНКИ

бригади, народилися й загинули в один день.

З’явилися вони на світ 17 грудня 1987 р. в Дніпропетровську. На фронт пішли без роздумів – одразу як прийшла повістка.

Загинули 5 серпня 2014 р. біля села Петропавлівки Шахтарського району Донецької області під час виходу з оточення.

Близнюки Максим і Артем Лашенки, десантники 25-ї Дніпропетровської повітряно-десантної

КОЗАЦЬКА ВІДПОВІДЬ

У справі полтавського отамана Пилипа Садового я знайшов цікаві документи, вилучені будьонівцями під час арешту отамана в селі Богданівці на Полтавщині 21 січня 1921 року: “Наказ Револуційної військової ради робоче-селянської червоної армії козакам петлюрівської армії” і “Козацька відповідь на наказ Револуційної Ради робочо-селянської червоної армії від 10 червня 1919 р.”. Пропоную читачам “Незборимої нації” ознайомитися з цими повчальними документами.

Наказ Револуційної військової ради робоче-селянської червоної армії козакам петлюрівської армії

Петлюра і вся його армія розбита. Всі бандіти, повставші проти радянської влади на Україні, знищені, частина їх поводитирів розстріляна, частина заклятих ворогів трудящихся вкупі з прихвостнями збіжали до г.[осподіна] Денікіна на Дон. У ворога радянської влади не досталося ніякої надії. Їй обступлені зі всіх кінців, Револуційна військова рада армії наказує вам всім, підманутими Петлюрою і іншими приспівниками багатіїв, кулаків, негайно припинити свої надії, здати зброю і вислати делегацію з білим прапором.

Знайте: Роб. сел. влада і її могоуча червона армія помилує вас, дасть вам вільний проїзд додому. Ми знаємо, що ви одурені вищими начальниками. Поки ми ждемо, но майте на увазі, що як ви невиконаєте наказу, то нікому помилування не буде.

Р. Р. (Револуційна рада. – Ред.)

Козацька відповідь на наказ Револуційної Ради робоче-селянської червоної армії від 10 червня 1919 р.

НАДЗАВДАННЯ

Серед історичних надзавдань, які сьогодні стоять перед Україною, і які ми успадкували від наших дідів, на першому місці стоїть – ПОДОЛАТИ Росію. Тільки усунувши трьохсотлітнього агресора, ми маємо шанс побудувати гідну національну державу, в якій

Видання Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через “Нову пошту”, попередньо переказавши кошти на картку Романа Ковалю у Приватбанк: 5168 7554 4667 0339. Переславши гроші, просимо телефоном (або через електронну адресу kovalroman1@gmail.com) замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів 067-726-30-36, 066-211-41-85. Ось ціни без вартості пересилки:

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 220 грн.

HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/

У редакції через “Укрпошту” можна придбати такі книги:

(ціну вказано, враховуючи вартість пересилки книг поштою):

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 270 грн.

“Здолати Росію” Романа Ковалю – 260 грн.

“Сумщина в боротьбі” Р. Ковалю, В. Моренця та Ю. Юзича – 240 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 90 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 1) – 225 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 125 грн.

“Отаман Зелений” Романа Ковалю – 125 грн.

“Історія Холодноярської організації” Романа Ковалю – 75 грн.

“Отаман Орлик” Романа Ковалю – 120 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” Романа Ковалю – 105 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса (2-ге, краківське, видання) – 130 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Ковалю – 550 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 350 грн.

Книги можна придбати, попередньо переказавши кошти електронним переказом на ім’я Р. М. Ковалю, вул. Курська, 20, пом. 14, Київ, 03049.

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

Не діждать вам, хлопці, щоб ми, козаки, вийшли до вас з білим прапором, – з грабіжниками переговорів не ведуть, зброї перед ними не кладуть, а впіймавши, мов ту брехливу собаку, б’ють. З московсько жидівської влади (подумаєш яка пані!) сміємось, а її червоної армії, комісарів та чрезовичайників не боїмось!

Спасибі вам за ласку та за дозвіл, але сподіваємось без них обійтись, дорогу додому ми й сами гаразд знаєм, хвалити Бога, не сліпі й поводитирів не потребуєм – сами знайдемо шлях! От тільки виженемо вас з України.

Щоб ви так дихали, як стара собака після падла бздить, коли нас хто небудь дунив, крім вас, брехунів?

Свою козацьку старшину ми гаразд знаєм, з нею купі хліб-сіль споживаєм і вас, харцизяк, разом з нею чухраєм. Маємо надію, що поб’ємо вас ще не раз і не двічі!

От же, раз на завжди знайте, що наказів ваших виконувати і не гадаєм, а впіймавши за чуба вашу злодіяку, задрипану раду, то вуха, спину і те місце, що нижче від спини, шомполами обчухраєм, помилювання нікому не буде!

Ваш наказ ми уважно прочитали, крім дурниць, нічого в ньому не знайшли і вам на нього цю відповідь склали – дурно часу не гайте, наказів своїх не висилайте, цупкіше на собі штани підтягайте та з України куди очі глядять утікайте – нам таких дурнів не треба. А папірець, на якому ви цей наказ друкували, коли є охота, присилайте чистий – спробували, й неначе нічогенький, м’який, цупкий, не рветься – для козацької потреби пригодиться.

Запорозького військо старшина та козацтво 19 червня 1919 року, м. Проскурів

“Козацька відповідь” за своїм духом та стилістикою нагадує загальновідоме звернення запорожців до турецького султана і є яскравим свідченням духовного зв’язку між запорозькими частинами Армії УНР та старим Запорозжям.

Наступ Армії УНР, про який йдеться в “Козацькій відповіді”, увійшов в історію як Проскурівська операція. Ідея і розробка Проскурівської операції належала начальнику оперативного відділу штабу Армії УНР Василю Тютюннику.

У результаті операції Красну армію по всьому фронту було розбито й відкинуто на схід. Визволено Проскурів, Ярмолинці, Кам’янець-Подільський, інші міста і села.

Козакам слава!

Юрій КОЦЕГУБ
Полтава

Яр”, фокусує українців на цьому надзавданні у своїй новій книзі “Здолати Росію”. Ця книга була презентована в Обухові. Невелика громада обухівчан, яка прийшла на презентацію, отримала чітке розуміння, що ця перемога залежить від кожного з нас.

Богдан ЯЦУН

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ” МОЖНА ПРИДБАТИ

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 60 грн.

“Здолати Росію” Романа Ковалю – 220 грн.

“Сумщина в боротьбі” Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 200 грн.

“Отаман Зелений” Романа Ковалю – 100 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 1) – 200 грн.

“Подєбрадський полк” Армії УНР Р. Ковалю, Віктора

Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 100 грн.

“Отаман Орлик” Романа Ковалю – 100 грн.

“Історія Холодноярської організації” Романа Ковалю – 50 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” Романа Ковалю – 80 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 100 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Ковалю – 500 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 300 грн.

УРОК НА ТЕМУ “ЧОРТ І МОСКАЛЬ”

Хто скаже, до кого краще ставилися українці – до москаля чи до чорта? Давайте заглянемо до фольклорної скарбниці нашого народу.

Ось кілька прикладів із книжки Матвія Номиса “Українські приказки, прислів’я і таке інше”:

Бреше як москаль.

Москаль тоді правду скаже, як чорт молициці стане.

На вовка помовка, а москаль кобилу вкрав.

Москаль ликом чваниця й кожному під ніс з ним пхається.

Хоч добрий чоловік, а москаль. Тату, лізе чорт у хату. Дарма, [донецько], аби не москаль.

З москалем бувай, а камінь в пазусі тримай.

Хоч убий москаля, то він зуби вискала.

Хоч би москаль з неба – вірити йому не треба.

Не великий москаль, та страшний.

Цю правду пізнали на собі наші хлопці, яких москалі взяли в полон.

А яке уявлення мали наші прабабки про чортів? “В уяві українця, – писав видатний етнограф

Степан Килимник, – чорт – це сміхотворець, з яким можна й у карти грати, і за стіл сісти, і обдурити його, посміятися з нього, пожартувати”.

Микола Гоголь саме таким вивів чорта – веселим шалапуттом, який залюбки спілкується з людьми, допомагає їм розширювати межі своєї свідомості. У книжці “Прислів’я і приказки” (упорядник Михайло Пазяк) я прочитав усі прислів’я про чортів, а їх там було сто сорок три. І відкрив для себе, що український народ цілком доброзичливо ставився до чортів, принаймні з гумором, без ненависті. Ось кілька приказок:

Не бійся чорта, але злого чоловіка.

Великої кривди і чорт не робить.

Взяв чорт коліску, хай бере й Івася. Всюди коло церкви чорт каплицю ставить.

І чортові треба часом свічку запалити.

Нам хоч чорт, аби яйця ніс.

Де чорт нічого не втне, туди бабу пошле.

Від чорта відхрещуся, а від тебе, [жінко], ні.

Не такий страшний чорт, як його малюють.

То, дітки, до кого краще ставився український народ – до москаля чи до чорта? Скажіть, кому яка приказка найбільше сподобалася?

Підготував Роман КОВАЛЬ
Малюнок Юрка Дрозда

“ІСТОРІЯ В ІСТОРІЇ”

“Але ніби якось більш по-людські”

У цей день командир полку ім. Костя Гордієнка Всеволод Петрів вийшов на прогулянку без рангових відзнак. Уздовж перону ритмічно ходило двоє німецьких вояків, озброєних крісами. Гайдамацька ж варта смоктала люльки, спершись на рушники. Почувши, що німці говорять про Україну, полковник прислухався.

– З українцями ми співники, – говорив один із них, – а вартуємо проти них, як проти ворогів. Та й вони з нами майже битись готові.

– Чудернацькі у них війська, – продовжив інший, – важко часом зрозуміти, хто з них офіцер, а хто вояк. На муштрі карність більша, як у нас, а в місті сидять і випивають разом. Не розбереш, хто кому пошану віддає... Вчора їхній старшина гримнув гірше, як наш лейтенант

фон Грабен, а ввечері бачу, йде собі цей старшина з вояками в ярби, обнявшись, та співає з ними разом, аж гуде...

– По-чудернацькі все це виглядає, але ніби якось більш по-людські, як у нас...

Тут вийшов із канцелярії німецький офіцер, і “вояки, витягнувшись, вдарили ногами як автомати” – аж поки не почув команди “вільно”.

І вже мовчки продовжували свою службу.

Петрів В. Спомини з часів української революції (1917 – 1921) // Військово-історичні праці. Спомини. – Київ: Поліграфкнига, 2002. – С. 561.

Урок лубенському старості

На посаду старости Лубенщини було призначено “якогось Москаля, біржового маклера та дисконтера”. Невдовзі він увійшов у конфлікт із генерал-майором російської служби, а тепер командиром 12-ї дивізії Армії Української Держави Володимиром Олександровичем. Конфлікт так загострився, що почав сприяти українізації російського генерала. Одного разу він, будучи в гніві, звернувся до начальника штабу дивізії Всеволода Петріва, який уже пройшов “курси українізації”:

– Слухай, Всеволод, пагаварі с етім масковським зайцем па українскі і, пажалуйста, не панімай па масковскі. Пускай учітсья, чорт би ево забрал.

Полковник Петрів виконав наказ начальника. І з великим задоволенням слухав, як пан староста відповідав йому так, що й сам не розумів ні питань, “ані того, що сам каже”.

Петрів В. Спомини з часів української революції (1917 – 1921) // Військово-історичні праці. Спомини. – Київ: Поліграфкнига, 2002. – С. 577.

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ

(Калуш) – 100 грн.

Степан ПЕТРАШ

(Калуш) – 200 грн.

Ганна ГОЛОВАТА

(Одеса) – 500 грн.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Її редактор Роман Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу у 1-й половині ХХ століття.

Ця газета – про долі Українських січових стрільців, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АГО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу, які видає Історичний клуб “Холодний Яр”.

Ціна – 89,42 грн на рік

Наш індекс – 33545

Редактор

Роман Коваль

Верстка

Олександр Литвин

Коректор

Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення

Микола Владзімірський, Владислав Карпенко, Люба Криворот

Технічний директор

Максим Селюзкін

Адреса для листування

03049, Київ,

вул. Курська, 20, пом. 14.

Тел./факс: 242-47-38

kovalroman1@gmail.com

Редакція залишає за собою право

редагувати та скорочувати тексти.

Видання зареєстровано 28.12.1993 р.

у Державному комітеті України

у справах видавництва, поліграфії

та книгорозповсюдження.

Серія КБ №325.

Наклад 2000 примірників.

Видруковано 27.11.2019 р.

ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”

Номер замовлення 1910313

Засновник

Роман Миколайович Коваль